

Villa Botania

De stadsvilla van Janneke Brinkman-Salentijn

De gedetailleerde botanische aquarellen van Janneke Brinkman-Salentijn zijn in brede kring geliefd. Samen met echtgenoot Elco Brinkman bewoont de kunstenares een prachtige, achttiende-eeuwse stadsvilla in het hart van Leiden. "Een interieur samenstellen is net als schilderen: het draait allemaal om gevoel voor compositie, vorm en kleur."

Productie **Hugo Kusters** Fotografie **Freek Esser** Tekst **Rianne Meijer**

Aquarel van de Clematis jackmanii, groep Rubra, geschilderd in juni 2005.
Rechterpagina De achttiende-eeuwse stadsvilla in het centrum van Leiden werd door Elco en Janneke Brinkman volledig in oude luister hersteld.

Boven (v.l.n.r.) Het schilderij in de salon werd gemaakt door Karel Appel, de bank komt van interieurwinkel GR Home in Bloemendaal. • Elco Brinkman in zijn werkkamer. Het portret van zijn vrouw boven de schouw is van kunstenaar Judith Krebbekx, de achttiende-eeuwse spiegel komt van Anouk Beerents.
Midden (v.l.n.r.) Op een antiekbeurs in Brussel is de klassieke kroonluchter gekocht. De antieke opiumtafel is van GR Home. • De Ficus carica L. werd geschilderd in oktober 2006.
Onder (v.l.n.r.) Op de schouw in de salon prijkt een Gloriosa. • In de bibliotheek pronkt een met een originele kelim beklede stoel (GR Home). De gouache is van Kees van Bohemen. De uitgebreide boekencollectie bevat veel naslagwerken over kunst en geschiedenis. **Linkerpagina** De achttiende-eeuwse consoletafel is in België opgediept. De hanglamp komt van een Haagse antiquair, de tafellamp is van Christine Verbeeck uit Antwerpen. De Limburgse kunstenaar Ralph de Haas maakte de bronzen kinderkopjes van Eduard, Cristine en Henriëtte Brinkman.

Slapeloze nachten van het oranje-rood in de salon

De mosterdgele fauteuil kochten de bewoners op de Antwerpse Leopoldplaats, een plek waar veel antiquairs zijn gevestigd. Het bovenste schilderij werd gemaakt door Poek Burman, daaronder werk van Ford Crull (beide gekocht in New York). In de spiegel de reflectie van een Karel Appel. De achttiende-eeuwse notenhouten secretaire was het eerste meubelstuk dat Elco en Janneke Brinkman bijna veertig jaar geleden samen kochten.

Boven De originele schildpadtegels uit 1881 behoren tot de originele kenmerken van het huis. Het fornuis is van La Cornue, het aanrechtblad is gemaakt van natuursteen. Zowel de keuken als de eetkamertafel is een ontwerp van Piet Boon. **Onder** Vanuit de keuken, die is gesitueerd in het souterrain, heb je prachtig uitzicht op de achtertuin. **Rechterpagina** De Paeonia lactiflora Pall. hybride: de roze pioenroos, geschilderd in april 2007.

D

“De eerste keer dat we kwamen kijken, regende het pijpenstelen,” vertelt Janneke Brinkman-Salentijn (59). “Overall in huis stonden plassen water en de kraker die zich had verschanst op de bovenste etage bleek de gewoonte te hebben zijn natte kleding over de elektrische lampen te drogen te hangen. De klimop groeide door de muren naar binnen en de laatste bewoners – studenten – hadden de plafonds eruit gedanst.” Ondanks de deplorabele staat van de villa en het feit dat haar man zijn twijfels had, wist Janneke direct dat dit haar toekomstige huis moest worden. “Met zijn hoge, gedecoreerde plafonds, pilaren met bloemmotieven en enorme vensters had het huis allure. Hoewel het interieur verwaarloosd was, stond het nog altijd bol van de originele details. Zoals de marmeren vloer in de hal, die na 130 jaar nog altijd spiegelglad was. Bovendien was ik erg gecharmeerd van de prachtige locatie: midden in het centrum van Leiden en toch omringd door groen. Het interieur heeft, ondanks de indrukwekkende afmeting van ruim 575 vierkante meter, een knusse uitstraling. Dat komt doordat de stadsvilla bestaat uit vier etages met op elke verdieping vier kamers. Onze kleinkinderen vinden dit huis de ideale plek om verstoppertje te spelen.”

Botania – zoals de familie Brinkman haar onderzoek doopte – werd in 1880 ontworpen door architect W.C. Mulder, in opdracht van de befaamde Leidse textielfamilie Zaalberg. In de decennia daarna fungeerde het pand achtereenvolgens als hotel en als Instituut voor Nederlandse Lexicologie. Begin jaren negentig werd het een studentenhuus, wat een zware wissel trok op het eeuwenoude interieur. De authentieke kenmerken leken verloren, tot het echtpaar Brinkman in 1999 besloot de villa in originele staat te herstellen. Een omvangrijke klus, hoewel Janneke zich de periode herinnert als een groot festijn. “De toestemming van Monumentenzorg heeft een jaar op zich laten wachten, dus ik was dolblij dat we aan de slag konden. Elke ochtend kwam ik hierheen om het werk van de dag door te spreken. Zo zag ik het huis steeds mooier worden.” Er waren ook tegenslagen; zo werd er onder de geblokte linoleumvloer asbest ontdekt. “Ineens liepen overall mannen in witte pakken met maskers voor. Een surrealistische ervaring.” Tijdens de verbouwing, die ruim een jaar duurde, bleef geen baksteen, muur of leiding onberoerd. “Er diende het nodige te worden gemoderniseerd: zo zijn het dak en een deel van de plafonds gerenoveerd, werd het versleten tapijt ingewisseld voor een eiken vloer en zijn de primitieve gaskachels vervangen door open haarden.” Hoewel de bewoners hulp kregen van een restauratiearchitect komt het interieur uit de koker van de eigenaresse. “Van het oranje-rode palet in de salon en bibliotheek heb ik nachtenlang wakker gelegen. Als je zo’n kleur alleen op een staaltje ziet, schrik je je dood. Maar uiteindelijk bleek de tint in de vier meter hoge ruimtes juist voor veel sfeer te zorgen. Een interieur samenstellen is eigenlijk net als schilderen: het draait allemaal om gevoel voor compositie, vorm en kleur.”

Op de eerste etage van de stadsvilla bevindt zich het vertrek waar Janneke Brinkman-Salentijn het grootste deel van haar dagen spendeert: het atelier. Hier werkt ze van ’s ochtends vroeg tot ’s avonds laat aan haar botanische aquarellen. “Ik maak ►

Samen met een vriendin maakte Janneke Brinkman-Salentijn een eerste ontwerp voor de voortuin. Gewapend met dat ontwerp, geschetst op een papieren servet, en een hoofd vol ideeën bezocht ze tuinontwerper Robbert Broekema, die vervolgens voor de definitieve indeling en het beplantingsschema tekende. Door de symmetrische structuur van taxus- en buxushagen lijkt de tuin groter. De borders zijn beplant met euphorbia, hosta, ridderspoor, helleborus, vrouwenmantel, flox, valeriaan en daglelle.

Boven (v.l.n.r.) Detail van de entree. • In haar atelier werkt Janneke Brinkman-Salentijn aan een Tillandsia xerographica.
Midden (v.l.n.r.) De Paphiopedium sp, een orchidee, geschilderd in februari 1999. • Onderdelen van het door Janneke Brinkman ontworpen Fruit and Flowers-servies voor Blokker. **Onder (v.l.n.r.)** De kast in de eetkamer is helemaal gevuld met het eigen Fruit and Flowers-servies. • De vergaderkamer annex dinerkamer op de bel-etage. De kroonluchter en achttiende-eeuwse console zijn van Piet Jonker, de tafel en stoelen zijn van HR Home. **Rechterpagina** Toen Elco en Janneke Brinkman hun huis kochten, was de 124 vierkante meter tellende tuin – die aan het monumentale stadspark grenst – nog volledig betegeld.

“Wij hebben dit huis geleend van de geschiedenis”

gemiddeld twee nieuwe tekeningen per maand, passend bij het seizoen. In september schilder ik bijvoorbeeld vaak fruit en bessen, terwijl het voorjaar in het teken staat van pioenen, blauwe regen en lissen. Mensen beseffen het vaak niet, maar aan één tekening werk ik soms wel vijftig uur.” De liefde voor de natuur is met de papelel ingegeven. “Mijn vader was plantenkundige. Een aardige biologieleraar op de middelbare school heeft me vervolgens overgehaald om zelf biologie te gaan studeren.” Tijdens haar studie leerde ze ook tekenen. “Van het vatenstelsel van een duif tot het zenuwstelsel van een kikker: alles moest minutieus worden vastgelegd. Esthetiek was daarbij niet belangrijk: het ging om het detail.”

Op een bridgeavond van haar studentendispuut ontmoette ze haar latere echtgenoot Elco Brinkman. In 1971 trouwden ze, drie jaar later werd zoon Eduard geboren. In 1976 volgde dochter Cristine, een paar jaar later dochter Henriëtte. “Tijdens mijn zwangerschap van Eduard ben ik begonnen met aquarellessen. Ik maakte stillevens, naakten en portretten, maar merkte al snel dat ik het liefst bloemen schilder. Op mijn eerste expositie ontmoette ik een uitgever die vroeg of ik een agenda wilde decoreren.” Het betekende het begin van een carrière die inmiddels ruim twee decennia beslaat. Inmiddels heeft Janneke Brinkman-Salentijn meer dan twintig agenda's op haar naam staan, een maandelijks column in Margriet en heeft ze ontelbare andere objecten van haar bloementekeningen voorzien: van serviezen en bedlinnen tot ansichtkaarten en glaswerk. Onlangs verscheen bij uitgeverij Terra-Lannoo haar nieuwste boek *Passie & Palet*, waarin ze niet alleen vertelt over haar liefde voor de natuur, maar ook over haar jeugd, familie en huis. Daarnaast wordt haar werk geëxposeerd in musea. Tot en met 14 september zijn haar tekeningen bijvoorbeeld te bewonderen in kasteel Middachten in De Steeg.

De bloemen en planten die zij aan het papier toevertrouwt, komen deels uit haar eigen stadstuin. Voor de bijzondere soorten wendt ze zich tot haar vaste bloemenman of de Leidse Hortus Botanicus. “Daar ben ik kind aan huis. Als ik op zoek ben naar een Citroentak plukt de Hortus die voor mij.” Hoewel Janneke Brinkman-Salentijn dol is op natuur, zou ze haar stadsvilla niet willen verruilen voor een buitenverblijf. “Leiden is een fantastische stad met prachtige musea en een rijke botanische traditie. Bovendien zijn we verknocht aan dit huis. Tegelijkertijd beseffen we terdege dat we het hebben geleend van de geschiedenis. Wij mogen er nu van genieten, daarna is het de beurt aan iemand anders.” ■

Janneke Brinkman-Salentijn
www.jannekebrinkmansalentijn.nl

Boven Ook de badkamer kreeg een klassiek interieur, met een bad op pootjes, een gelakte Chinese kast en antieke meubels. **Onder** De muren van de logeerkamer zijn bekleed met toile de Jouy-behang. De litho van Vasanis kreeg het echtpaar Brinkman cadeau van de Griekse politica Melina Mercouri. **Rechterpagina** Geschilderd in maart 2007: tulipa Black Parrot, een dramatische, dieppaarse tulp.

Win het boek *Passie & Palet* t.w.v. € 30

In samenwerking met uitgeverij Terra-Lannoo verloot MTC tien exemplaren van *Passie & Palet* – De bloemrijke wereld van Janneke Brinkman-Salentijn (winkelwaarde € 29,95). Wilt u in aanmerking komen voor een van deze boeken? Stuur dan vóór 18 augustus een briefkaart naar More Than Classic, Postbus 1941, 2130 JA Hoofddorp. E-mailen kan ook: morethanclassic@sanoma-uitgevers.nl. Vermeld uw naam, adres en 'Boek *Passie & Palet*'. De winnaars krijgen hun prijs automatisch thuisgestuurd.

Passie & Palet, 160 pag., € 29,95, Terra-Lannoo, ISBN 9789058977632.

